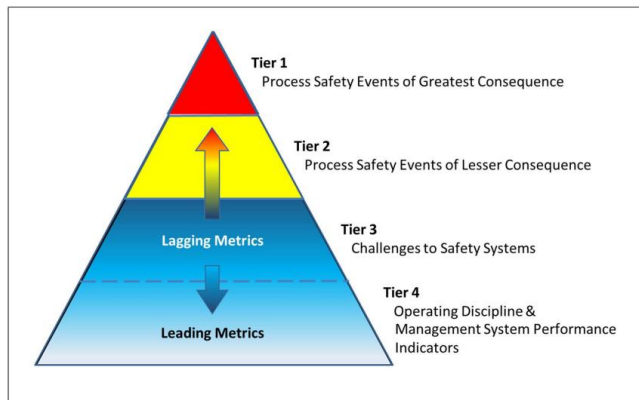

כמעט אירוע יכול לחזות תאונה

January 2026

איור 1. משולש המדדים מתוך מדריך מדדי הבטיחות התהליכית של CCPS

עובד אחזקה מתחיל לפתוח ברגים של שסתום הנמצא בשירות אוויר דחוס. למרות שדווח כי הקו פורק מלחץ, יצא מעט לחץ. לא נגרמה פגיעה.

במהלך סיור, מפעיל מוצא כמה נקודות דגימה עם מכסים מוסרים, אך לא הייתה פליטה לסביבה.

אלו שני דוגמאות ל"כמעט-תאונות"; חלק מהחברות קוראות להן "כמעט-פגיעות".

(Near-Miss כמעט-תאונה)

שרשרת אירועים לא מתוכננת שהייתה יכולה לגרום "לנזק או לאובדן אילו התנאים היו שונים או אילו הדברים היו מתפתחים, אך בפועל לא גרמה לכך." (ממילון מונחים של CCPS)

רוב החברות העוסקות בחומ"ס ובבטיחות תהליכית מדווחות וחוקרות תקריות. חברות רבות גם אוספות דיווחים על כמעט-תאונות. למרות שמדובר באירועים קטנים, הם נחשבים בדרך כלל כסמן טוב לתנאים שעלולים להוביל בסופו של דבר לאירוע חמור.

כמעט-תאונות נמצאות בשכבה 3 במשולש המדדים המוצג באיור 1. ניתן לגשת למדריך המלא של מדדי אירועים בקישור הבא:

https://www.aiche.org/sites/default/files/docs/pages/ccps_process_safety_metrics_-_v4.1.pdf

הידעת ?

כמה דוגמאות נוספות לכמעט-תאונות הן:

- גילוי שהנוהל התפעולי שבשימוש אינו הגרסה העדכנית ביותר.
- מציאת מכשיר תהליך במצב פיזי ירוד או לא מכויל.
- סימון מידע או נתונים חסרים בדוחות בדיקה בשטח.
- משטח חומרי גלם שאמור להיות במחסן אך נמצא על הרציף כבר כמה ימים.
- כמעט-תאונות מעידות על בעיות במערכת אחת או יותר של בטיחות תהליך. אם לא יטופלו, עלול להתרחש בעתיד אירוע חמור יותר.
- אירועי כמעט-תאונה אינם תמיד דורשים חקירה, אך יש לדווח עליהם, לאסוף אותם ולנתח אותם כדי לחשוף מגמות שעלולות להיות חמורות.
- לכל חברה יש הגדרה משלה לכמעט-תאונות ומערכות לדיווח עליהן.
- לא כל כמעט-תאונה מתרחשת בשטח; הן יכולות להתרחש גם בחדר הבקרה, בסדנת האחזקה או בכל מקום אחר.
- מערכת דיווח פעילה של כמעט-תאונות היא סימן לתרבות בטיחות תהליכית חיובית.
- חברות רבות מבצעות סקירות תקופתיות של כמעט-תאונות כדי לזהות תחומים לשיפור.

מה ביכולתך לעשות ?

- הכר את ההגדרה של החברה שלך לכמעט-תאונה (או כמעט-פגיעה) ואת אופן הדיווח עליה.
- בפעילות היומיומית שלך, שים לב למצבי כמעט-תאונה. ייתכן שיש יותר ממה שחשבת.
- דווח על אירועי כמעט-תאונה לממונה.
- במהלך ישיבות בטיחות, בפגישות צוות ובכל הזדמנות שאל מה נלמד ממערכת כמעט-התאונות.

דווח על כמעט תאונה. תיקון תקלות קלות יכול למנוע את התאונה החמורה !